

ያልተሳካው ኩዴታ

G.C 597

ኩዴታ (coup d'etat) የሚለው ቃል ከፈረንሳይኛ ቋንቋ የተወሰደ ሲሆን ቀጥተኛ ትርጉሙ ኦሮሞ አካል ወይም እራስ መቁረጥን የሚያመለክት ሲሆን በቃላትነቱ ጥቅም ላይ የዋለው ግን መንግስትን በሃይል እና ህጋዊ ባልሆነ መንገድ መፈንቀል ወይም ከሰልጣን ማውረድን ለመግለፅ ነው። ይህ ህገ ወጥ አሰራር የታሪክ ድርሰት ስለ መንግስታት መመዝገብ ከጀመሩበት ጊዜ አንስቶ ለሺ አመታት ሲከሰት የነበረ ክስተት ነው። አብዛኛው መፈንቅለ መንግስት የሚከናወኑበት በሃይል ስለሆነ ከህብረተሰብ ክፍሉ ሃይል በቅርቡና በእጁ ያለው የወታደር ክፍሉ ወይም መሳሪያ የታጠቀው የህብረተሰብ ክፍል ነው። ለዚህም ነው ብዙ ምእት አመታት ባስቆጠረው የአለማችንን ታሪክ ብንመለከት የተደረጉት ወይም የተሞከሩት ኩዴታዎች የተካሄዱት በወታደራዊ ክፍሉ ነው። በዓለማችን ወታደራዊ መፈንቅለ መንግስት አብዛኛው የሚከሰትባቸው ሀገራት ያሉት በአፍሪቃ፤ በደቡብ እና በመካከለኛው አሜሪካ እንዲሁም በእስያ ሲሆን በአፍሪቃ ግን በብዛቱ ተወዳዳሪነት የለውም። መፈንቅለ መንግስት ለሃገራችንም ቢሆን አዲስ አይደለም። በኔ ህይወት ዘመን እንኳን በአዲስ አበባ ደረሰን ዘመን መንግስት እንዲሁም አሁን ስልጣን ላይ ባለው በአህአዴግ መንግስት የመፈንቅለ መንግስት ሙከራዎች ተካሂደዋል። በአዲሱ ዘመን መንግስት ብዛት ያላቸው ኩዴታዎች የተካሄዱ ሲሆን በታህሳስ ወር 1953 ዓ ም በጀነራል መንግስቱ ነዋይና በወንድሙ በአቶ ግርማማ ነዋይ የተካሄደው ከፍተኛው ሲሆን በደርግ ዘመን መንግስት ደግሞ በትልቅነቱ የሚታወቀው በከፍተኛ ወታደራዊ መኮንኖች ግንቦት 1980 ዓ ም ላይ የተካሄደው መፈንቅለ መንግስት ነው። የአህአዴግ መንግስትም ፓርቲው የመሰንጠቅ አደጋ ደርሶበት ነበር ያለው ከመፈንቅለ መንግስት ሙከራ ውስጥ የሚጠቃለል እንደሆነ ሲነገርለት ከሌሎቹ ለየት የሚያደርገው መሳሪያ ሳይመዘዝ ሙከራ የተደረገና የከሸፈ መሆኑ ነው። ቀጥሎ ባለው ያልተሳካው ኩዴታ ብዬ በማቀርበው ፅሁፍ ላይ አንባቢዎቼ የትኛው መንግስትላይ የተካሄደው ኩዴታ ይሆን ብለው እንደሚጨነቁ እገምታለሁ። ዓለማዬም አንባቢያን መላ ምት ውስጥ ለመክተት ስለሆነ ጥቂት ደቂቃዎች ግር ይል ይሆናል ብዬ እገምታለሁ። ስለክስተቱ ግን ብዙ ሰው ያውቃል ብዬ አልገምትም። ከወዲሁ ግን አንባቢዎቼን ለማስገንዘብ የምወደው ታሪኩ እውነተኛ ታሪክ እንደሆነና በጊዜው ቦታው ላይ የነበሩ ሰዎች አሁንም በህይወት እንዳሉ ነው። ለማንኛውም ታሪኩ እነሆ፦

የድሮው አውሮፕላን ማረፊያ በዛሬው ቦሌ አለም አቀፍ አውሮፕላን ማረፊያ ከመተካቱ በፊት በአዲስ አበባ ውስጥ አሉ ከሚባሉት ብርቅ መንደሮች አንዱ ነበር። በአካባቢው የተገነቡት መኖሪያ ቤቶች ዛሬም ቢሆን የዘመናዊነታቸው ቅርስ ግልፅ ሆኖ ይታያል። ከማይጨው አደባባይ (አሁን ሜክሲኮ አደባባይ) አንስቶ እስከ አውሮፕላን ማረፊያው ድረስ የነበረው አስፋልት መንገድ በአዲስ አበባ ከተማ አሉ ከሚባሉት ዘመናዊ መንገዶች አንዱ ነበር። ከመንገዱ መካከል በረድፍ ተቆርቆ የተቀበረው አንጻባራቂ ምልክቶች ማታ ማታ መኪናዎች መስመራቸውን ጠብቀው እንዲሄዱ ይረዱ ነበር። ዛሬ እንኳን ማንኛውም የአዲስ አበባ መንገድ እንደዚህ ያለ ዘመናዊ የመንገድ ምልክት የለውም። ከመንገዱ ዳርና ዳር ማዘጋጃ ቤት የተከላቸው የጥድ ዛፎች ተጨማሪ ወብት አክለውበት ነበር። ዛፎቹ የተተክሉበት ፊት ለፊት ያለ ቤት ለዛፎቹ እንክብካቤ ሃላፊነት ነበረበት። ከሰፈራችን ውስጥ ለአዲሶቹ ጥድ ዛፎች ወደር የማይገኝለት እንክብካቤ ሰጥተው ያሳደጉ ሰፈርተኛችን ቢኖሩ አቶ ባህታ የሚባሉ ነዋሪ እንደነበሩ ትዝ ይለኛል። ሀገራችንን ለመገብኘት የሚመጡ የሀገር መሪዎች የሚያልፉት በዚሁ ታሪካዊ መንገድ ነበር። አበበ ቢቂላ እንኳን በሮም በተካሄደው ኦሎምፒክስ በማራቶን ውድድር አሸንፎ ለአፍሪቃና ለሀገራችን የመጀመሪያውን ወርቅ ሜዳልያ ይዞ ሲመጣ ያለፈው በዚሁ መንገድ ነበር። ሕዝቡ እንዴት ያለ ከፍተኛ ደማቅ አቀባበል እንዳደረገለት እስከዛሬ ድረስ በአዕምሮዬ አለ።

የኛ መኖሪያ ከልደታ ቤተክርስቲያን ፊት ለፊት የሚገኘው ሰፈር ውስጥ ነው። እንደዚሁም የቦሌ ልጆች ባንሆንም በጊዜው አረፍ መንደር ውስጥ ነዋሪዎች ስለነበርን ሰፈራ ልደታ ነው ማለት ያኮራን ነበር። ሠፈራችን ነዋሪው በአብዛኛው ሀሰቾች ብንሆንም የጣልያን ተወላጆች በብዛት ይገኛሉ። በመሉሉ አባወራዎቹ ጣልያኖች ሲሆኑ ሚስቶቻቸው ግን ሁሉም ኢትዮጵያውያን ናቸው። ልጆቻቸው እንዳባቶቻቸው ነጮች ሲሆኑ አልፎ አልፎ ግን እኛን የመሳሰሉ ጠየምም ያሉ ልጆች ይወለዳሉ። ሀሜታው ከትልልቆቹ ያልፍና እኛ ትንንሾቹ ዘንድ ይደርሳል። ለጥቂቁሮቹ ጣልያኖች የሚወጣላቸው ያው የጣልያን ስም ስለነበር ስማቸው የፈረንጅ ሆነ እያልኩ እቀና ነበር። የሰፈር ልጆች ቡድን መሪዎችን ከነዚሁ የጣልያን ልጆች ውስጥ አንዱ ነበር። ለመሪነት የተመረጠው በእድሜ ትልቅ በመሆኑ ብቻ ሳይሆን የቆዳው ነጭነትም አስተዋፅኦ እንዳደረገ ከጊዜ በሀዋላ መረዳት ችያለሁ። ስሙ ቤኒቶ ይባላል። በዕድሜ ታላቃችን በመሆኑና ጉልበታም ስለነበር መሪነቱን በገሃድ የሚቃወመው አልነበረም። ስለብዙ ነገር ከኛ ቀድሞ ዕውቀት ያለው እሱ ነው። ከእርሱ የተሻለ ሌላ ልጅ ስላልነበረ መሪነቱን ካለተቀናቃኝ ይዟል። ሌሎቹም የጣልያን ልጆች አሜን ብለው ተቀብለዋል። ሌሊቱ ለነጋ ሰማዩ የአህያ ሆድ ሲመስል ከአልጋው ተነስቶ ወፎችን መክታትና ማጥናት የዘወትር ልምዱ ነበር። እያንዳንዱን ወፍ ከነቤተሰቡ ያውቃል። በተለይ እስካሁን የማልረሳው «እያያየት» ብሎ ስም ያወጣለትን ከሌሎች አብልጦ የሚወደውን ወፍ ነው። ጎረቤታዎች ስለነበርን አንዳንድ ጊዜ በጠየቅ እነሱን አለቃዬንና ወፎቹን እቀላቀላለሁ። እያንዳንዱን ወፍ ያስተዋውቀኛል። ስም አላቸው። ለእኔ የማይታየኝን ቅርፅና ቀለማቸውን ሊያስረዳኝ ይሞክራል። የእያያየት ሚስቱንና ልጆቹን ለይቶ ያሳየኛል። ወንዱንና ሴቱን እንዴት እንደሚለይ ልደታ ትወቅ። ከሌላ ሰፈር ድንበር ገፍተው የሚመጡትን ፀጉረ ልውጥ ወፎችን ለይቶ ያውቃል። የሰፈራችን ወፎች ባላንጣ እንዳይገጥማቸው ድንጋይ እየወረወረ ይከላከላል። ከተፈጥሮ ያገኘው ስጦታ ቢሆን ነው እንጂ ከየትም እንዳልተማረው እገምት ነበር። የቀለም ምህርት እንደማይወድ

ማንንም አያነጋገርም። ለእብድ ፀባይ እንግዳ ነገር ነበር።ካልተኛቁጭ ብሎ ሩቅ አሻግሮ እንደሚመለከት ሰው ዐ ይኑን አንድ አቅጣጫ ላይ ይተክልና ለረዥም ጊዜ ይቆዝማል። ወሬኛ የሚባሉት የሰፈራችን ሰዎች እንኳን ስለሱ ለማወቅ ጥረት አድርገው የሚያወሩት አጥተው ተስፋ ቆርጠው ትተውታል።

ቤኒቶ እንዴትና ከወዴት እንዳገኘው አናውቅም የአዲሱ እብድ ስም በቀለ እንደሆነ ነገረን። ቀስ በቀስ ሁሉም ለመደውና አንድ ቅጥያ የቅፅል ስም ተጨመረለትና«በቀለ እብዱ» እያልን መጥራት ጀመርን። ቀን ቀን መንገ ድ ላይ ሲዘር ይውላል። ዋናውን መንገድ ተሻግሮ ወደ ፕሪሞ ወፍጮ የሚወስድው መንገድ ዳር ላይ ያለው ጉ ልት ላይ አልፎ አልፎ ዘረፋ ያካሂዳል። የሚገርመው በአብዛኛው የሚዘርፈው በርበሬና ሚጥሚጣ መሆኑ ነው። ሚጥሚጣውን ሳይቀር ይቅማል። «እላዩ ላይ ያለው አጋንንት እኮ ነው! አበስኩ ገበርኩ!» ይላሉ የጉልት ሴቶ ች። ተባብረው አስፈራርተው ያባርሩታል። አመሻሽ ላይ እዛው የተለመደው ቦታው ላይ መጥቶ ይተኛል። ከአን ድ ከቆሽሽ አንሶላ በስተቀር ብርድ ልብስ የሚባል የለውም። ልብሱም አንድ ነች፤ቅያሬ የለውም። ፀጉሩንም ስ ለማይቆረጥና ስለማያበጥር ጨበሬ ነው። ቁመቱ መካከለኛ ሲሆን የቆዳው ቀለም ሲበዛ ጥቁር ነው።

አንድ ቀን ጠዋት አረብ ቤት (ሱቅ) ተልኬ ስመለስ በቀለ እብዱ በእጁ የሆነ ነገር ይዞ አቀርቅሯል። ምን ይህ ን የያዘው ብዬ ለማወቅ ካደረብኝ ጉጉት ተጠግቼ ሳይ በእጁ አሮጌ ጋዜጣ ይዞ ያነባል።ጋዜጣው ከማርጃቱ ብዛ ት ወይቦ ቀለሙን ቀይሯል። አጠገቡ ሰው እንደቆመ ታወቀውና ቀና ብሎ ሲያይ ዐይን ለዐይን ተጋጠምን። ከዚ ሀ በሬት ያየሁት ዐይን አልነበረም። በሩቅ እያየ የሚቆዝመው የበቀለ ዐይን አልነበረም። የቁጭት፤የትዝብትና የን ዴት ስሜት የቀላቀለ የጤነኛ ሰው ዐይኖች ነበሩ። ትኩር ብሎ ሲያየኝ ሰውነቱ ውስጥ ያለውን ደም አቀዘቀዘው ። ብርክ ያዘኝ። ተነስቶ የሚተናኮላኝ መሰለኝ። ዐይኔን ከዐይኑ ላይ ነቅዬ እግሬ አውጪኝ አልኩ። እቤቱ ስደርስ ቃት እየተነፈሰኩ በር ላይ ቆሜ ወደኋላዬ ዞሬ እንዳልተከተለኝ ማረጋገጥ ነበረብኝ። እነኛ አስፈሪ አይኖች ለረ ዥም ጊዜ ማታ ስተኛ ቅዠት ሆነው አስቸገሩኝ።

ከጥቂት ሳምንታት በህዋላ በአንደኛው ቀን ከሰዓት በህዋላ የቡድን መሪዎችን ጃንሆይ ወደ ልዕልት ፀሀይ ሆስፒ ታል ስላለፉ ሲመለሱ እንደናያቸው መንገዱ ዳር እየተጫወትን እንጠብቅ ብሎ ነገረን። ዘወትር የምንደሰትበት ጊዜ ማሳሰሪያችን ስለነበር በደስታ ተቀበልነው። መንገዱ ዳር እየተጫወትን የበቀለ ሂሞን ሞተር ብስክሌት ከሩ ቁ ለማየት ወደ ልዕልት ፀሐይ ሆስፒታል አቅጣጫ አልፎ አልፎ እንቃኝ ነበር። የሰፈራችን ትልልቅ ሰዎችም ከ ቤታቸው እየወጡ ሁለት ሶስት ሆነው እርስ በርስ እየተጨዋውቱ ጃንሆይን ለማየትና እጅ ለመንሳት ከኛ ጋር ጠብቁ ጀመር። ከመንገዱ ማዶ ያሉ የኔ ብጤዎች እንኳን የልደታን ቤተ ክርስቲያን ግንብ ለቀው ወደ መንገዱ ጠጋ ብለው እንደሌለው ወሬ ፍለጋ አቆብቅበዋል። በቀለ እብዱም የተለመደው ቦታውን ይዞ ቁጭ ብሏል። ከጎ ኑ ቡቱቶ ጨርቆቹን ሰብስቦ አጠገቡ አድርጓል። አልፎ አልፎ ጨበሬ ፀጉሩን ይጨክታል። እንደወትሮው ስለሱ ቁብ የሰጠውም ሰው አልነበረም። እያለ የሌለ ሰው። እሱም አቀርቅሮ አካባቢውን ይቃኛል።

እንዳይደርስ የለም ሰዓቱ ደረሰና የበቀለ ጢሞ ሞተር የህንፃ ኮሌጅ ዳገትን ጨርሶ ብቅ አለ። አዋቂ የለ ልጅ ሁሉም የሚያድርገውን ትቶ ወደ በቀለ ጢሞ አቅጣጫ ዞረ። እንደወትሮው ጢሞ እግረኛውንም ሆነ ባለመኪና ውን እየተቆጣ፤ በዛ በሚያስፍሩ አይኖቹ እየገለመጠ፤ በኃይለ ቃል ማስጠንቀቂያ እየሰጠ ወደ ልደታ ቤተ ክር ስቲያን አቅጣጫ ይቃረብ ጀመር። የጃንሆይ መኪና ሲታየን እንደለመድነው እጅ ለመንሳት ተዘጋጀን። ልክ በቀለ ጢሞ እንዳለፈ፤ በቀለ እብዱ ከተቀመጠበት ድንገት ብደግ አለ። በሃሳቤ ዛሬስ ህመሙ ተሻለው መሰል ጃንሆ ይን እጅ ሊነሳ ነው ብዬ አሰብኩ። አይኔ ግን ጃንሆይን ትቶ እሱ ላይ ተሰክቶ ቀረ። ከዛች ሰከንድ ጀምሮ ያለ ው ሂደት እንደ ህልም እንጂ በእውን የማየው ሊመስለኝ አልቻለም። በቀለ በቀኝ እጁ ትልቅ ድንጋይ ይዟል። ጎኑ ከነበረው ቡትቶ ጨርቅ ውስጥ ደብቆት ነበር ማለት ነው። ከቆመበት ወደፊት በፍጥነት ወደ ጃንሆይ መኪ ና ተራመደና የያዘውን ድንጋይ ለመወርወር ተንጠራራ። ያለ የሌለ ኃይሉን አሰባስቦ ድንጋዩን ጃንሆይ መኪና ላ ይ ወረወረ። ይህ ሁሉ የሚታየኝ በቀስታ እንደሚንቀሳቀስ ፊልም አይነት ነበር። የወረወረው ድንጋይ ከንጉሱ መ ኪና ላይ ሲያርፍ የፈጠረው ድምፅ የተተኮሰ ጥይት ጨነት ያህል ነበር ። እጅ ለመንሳት ገና ከጉልበቱ ሽብረክ እንዳልኩ ነበር ይህ የማይታመን ጉድ የተፈጠረው። እንደዛው ባለሁብት ሁኔታ በድኔ ድርጊቱን ይከታላል። የጃን ሆይ ሾፊር መኪናውን አላቆመም፤ጉዙውን ፈጠን አድርጎ ቀጠለ። በቀለ ሂሞም ከበስተኋላ ምን እንደተፈጠረ ማወቁን ልደታ ትወቅ ቁልቁለቱን ይዞ ነገደ።

ቀድሞ አጎንብሶ የነበረው ሰው ሁሉ የተወረወረው ድንጋይ የፈጠረውን ጨህት ሲሰማ ተደናግጦ ቀና ሲል የንጉሱ መኪና ካለወትሮው በፍጥነት አልፏል። ከህዋላ በጀፕ መኪና የሚከተሉት አንጋኞች ያሉበት መኪና ሳይ ቆም የህዋላውን በር ከፍተው እየዘለሉ ወረዱ። በቀለ እብዱ ካስቀመጠው ቀሪ ድንጋዮች ደግሞ ሊያነሳ ይመስ ለኛል ወደ ቦታው ሲሮጥ አንጋኞች ደርሰው ያዙት። ዕሳት ለብስው ዕሳት ጎርሰዋል። ቀድሞ የያዘው አንጋኝ በ ሰደፍ እራሱን ሲመታው ከእግሩ ወዲያው ሽብረክ ብሎ መሬት ከመንካቱ በሬት ሌሎቹ አንከብክበው አንስተው እንደ ጨርቅ ኳስ ወደ ሰማይ አጎኑት። መሬት እግሩን ሳያስነኩ አየር ላይ ሰደፍና ጡጫ ያወረዱበት ጀመር። ሁሉም ሰው በድንጋጤ ደንዝዞ አፋን ከፍቶ ዐይኑን አፍጦ ይመለከታል። ድንገት ከሰፈራችን ትላልቅ ሰዎች መ ሃል አንዱ ከመሃል ፈትለክ ብለው ወጥተው ወደ ቤታቸው አቅጣጫ ሲሮጡ ከያዘን አፍዝ አደንገዝ ተላቀቅን ና እግሬ አውጭኝ እያልን ወደቤታችን መፈርጠጡን ተያያዝነው። ወንድሜ አጠገቤ መኖሩን ብቻ ነው ለአፍታ

ያረጋገጥኩት። የህልም እሩጫ ሆነብኝ። እግራ አልታዘዝ አለኝ። ከአሁን አሁን ከህዋላችን ተኩስ ነበር የምጠብቀው። የበቀለ እብዱን ጉዳይ ሲጨርሱ የሚያተኩሩት ወደ ሰፈሩ ሰው ነው ብዬ ፈራሁ። ማን እርዳታ ይጠየቃል? በጀመሪያ እራሱን ማዳን ሆነ የሁሉም አላማ። ትላልቆቹ እንኳን ወደህዋላቸው አንዴም ዞር ብለው አላዩም። እኔና ታላቅ ወንድሜ እንደምንም ቤታችን ደርሰን በፍርሃት እየተርበደበደን እቤት ስንገባ ሁኔታችን እንግዳ የሆነባት እናቴ «ምንድነው? ምን ተፈጠረ? እያለች በጥያቄ አፋጠጠችን። «በቀለ እብዱ» ብለን በአንላይ ጮህን። ስንሮጥ የመጣነው እሱ እያባረረን መስጋታል። «የኛንሆይን መኪና በድንጋይ መታ» ብሎ ወንድሜ መርዶውን አረዳት። «ውይ! ልደትዬ! » ብላ ጮሃ ስታባቃ በሩን ተንደርድራ ጥርቅም አድርጋ ዘጋችው። ከፍት የነበረውንም መስኮት እንዲሁ። ጭላማ ውስጥ ቁጭ አልን። «አይ ልደትዬ ምን አደረጉሽ? በምን ቀን ፈረድሽብኝ» ማለቱን ተያያዘችው። ሽንቴን እንደጉድ ወጠረኝ። «ሽንቴ መጣ» አልኩ በለሆሳሰ። «ምን አባክ ላድርግልህ» አለችኝ ከጨለማው ውስጥ። ድንጋጤውና ጭንቀቱ ሊገድላት ነው። ለማልቀስ ምክንያት ነበር የምፍልገው፤ ማልቀስ ጀመርኩ። በዚያን ዘመን ቤት ውስጥ ያለ ሽንት ቤት ተሰምቶም አያውቅም። ከቤት ውጭ ለጋራ በተሰራ ሽንት ቤት ነበር ያምንጠቀመው። ሁሉም ሰው ቤት ለሌሊት መጠባበቂያ የሚሆን ፖፖ ከአልጋ ስር አይጠፋም። ጥቅም ላይ ከዋለ ሲነጋ ከቤት ይወጣና ታጥቦ ከበር ውጭ እንዲደርቅና እንዲናፈስ ይቀመጣል። «ፖፖውን ፈልግና ሽና» አለችኝ ጨክና የማትጨክነው እናቴ። ስሸና ፊኛዬን ብቻ ሳይሆን ጭንቀቱንም ነበር የተቃለለኝ። ትንሽ ቆይቶ ከውጭ የሰዎች ድምፅ መስማት ሲጀምር በከፍተኛ ጥንቃቄ እናቴ ቀስ ብላ በሩን ከፍታ መጣች። እኛም ተከትለን ብቅ ስንል በሙሉ የጎረቤት ሰው ተከልኩላል። ሁሉም በአንድ ላይ ያወራል። የሚደማ መጥ የለም። ርዕሱ ከጥቂት ደቂቃዎች በፊት በቀለ እብዱ ስለደረሰው እማይታመን ታላቅ ወንጀል ነበር። ከልጆቹ መካከል ቤኔቶን ሳየው ወደእርሱ አመራሁ። አጠገቡ ሄጄ ሰቆም ፊቱን ወደ እኔ ሳያዞር

« አይቼው መጣሁ » አለኝ። ስሙን መጥራት እንዳልፈለገ ሁሉ።
« እስቲ ልደታን በል » አልኩት እጄን ዘርግቼ። የተዘረጋውን መዳፊን በመዳፋ መታና
« ልደታን! » አለኝ።

ትኩር ብዬ በዝምታ ዐይን ዐይኑን ሳየው የሚቀጥለው ጥያቄዬ ምን እንደሆነ ገምቶ
« እዛው ቦታ ጥለውት ነው የሄዱት፤ ደም በደም ሆኗል፤ግን ገና ነፍሱ አልወጣችም» አለኝ። የሰፈሩ ሰው እየጮሁ ማውራቱን ቀጥሏል። ደም በደም፤ ነፍሱ መውጣት፤ የሚሉት አረፍተ ነገሮች ፍርሃቴን እንደገና ቀስቀሱ ብኝ። እንዴት ይሆን መሸቶ የሚነጋው። አያንዳንዱ የሰፈራችን ሰዎች ቀደም ሲል እብዱን ይጠረጥሩት እንደነበር ፤ውቃቸው እንዳልወደደውና ሌላም የተለያየ መላ ምታቸውን ማውራታቸውን ቀጠሉ። አንድ አዛውንት ድምፃቸውን ከፍ አድርገው የተናገሩት ግን የማጠቃለያ ንግግር ነበር።
«ስሙኝ አንድ ግዜ፤ ይህ እኩይ ተግባር በቀላሉ የሚታይ ነገር እንዳይመስለኝሁ። መንግስትም እንደዋዛ የሚያልፈው አይደለም። ብዙ ክትትልና ምርመራ የሚደረግበት ጉዳይ ነው። ነጭ ለባሾችም ሰፈሩን ከበውታል። ሁኔታው በአባዲና እየተመረመረ ነው። እንግዲህ ልደታ ትጨመርበት» ብለው ንግግራቸውን ሲጨርሱ በሚያስፈራ ፀጥታ ተጥጥን። ያ ሁሉ ጫጫታ ጠፋና በሰፈራችን ውሾች ጨካኝ ተተካ። «አትገቡም ወደ ቤት» ብላ እናታችን ስትጮህ ደንብረን ርጠን ወደ ቤት ገባን። ሁሉም ቤቴ ገብቶ ተከተተ። እየመሽ ሄደ። ምነው አባቴ ቶሎ በመጣ ብዬ ተመኘሁ።

አመሸሽ ላይ እቤት ውስጥ በዝምታ ተፋጠን እያለን አባቴ ከውጭ በር አንኳክቶ ከፍቶ ገባ። ተነስቼ እንደልማዴ ኮቱን ተቀበልኩትና የዘወትር መቀመጫው ወደ ሆነችው የድንክ አልጋ ሄዶ ተቀመጠ። ወንድሜ ጫማውን ካወለቀለት በህዋላ «ምነው ዝም አለችሁ?» ብሎ እናቴን ሲጠይቃት የቀኑን ጉድ ልታውራለት ስትጀምር፤ «ሰምቻለሁ» ብሎ አቋረጣት። አባቴ የግዜው ጉዳ ካሳ ነበር። አብረውት የሚያመኙትም ዓደኞቹ የሰው መሰል ስለነበሩ ንግግራቸው ለአብዛኛው ሰፈርተኛ አይጥምም። ከመቼው መረጃውን እንዳገኙ አይታወቅም በቀለ እብዱን ተልእኮ የነበረው አውቆ አበድ እንደነበረና አብረውት አድማ ውስጥ የነበሩ ትልልቅ ባለስልጣናትም እዬተያዙ እንደሆነ ነገረን። ብዙው ልጅ ፊት የማይነገር ነው ካለ በኋላ እራት አቅርቦ ብሎ እራታችን በልተን በግዜ አልጋችን ውስጥ ገባን። ሌሊቱ በቅዠት አለፈ።

በበነጋታው ማንም ልጅ ወደ ዋናው መንገድ ብቅ እንዳይል ማእቀብ ተጣለ። ከቤታችን በራፍ ፎቅ ማለት አልቻልንም። ትላልቆቹ እንኳን ስራ ከሚሄዱት በስተቀር ወደ ዋናው መንገድ ዝር የሚል ጠፋ። አባቴም ማታ ያወራውን እናቴ አፋጣ ስትይዘው በፍፁም አላልኩም ብሎ ፋይሉን ዘጋ። ከምሳ በኋላ ቤኔቶ ሰብሶን ያገኘውን ዜና አካፈለን። በቀለ እብዱ አዛው ጥለውት የሄዱበት ቦታ ላይ እያቃሰተ እንደቆየና እኩለ ሌሊት ላይ ፀጥ እንዳለ፤ ከዛም በጠዋት ማዘጋጃ ቤት መጥቶ ራሳውን እንደወሰደ ልደታ ቤተክርስቲያን ግንብ ስር የሚኖሩት ለማኞች እንደተናገሩ ነገረን። ሃዘንም ደስታም አልተሰማኝም። ያለፈው 24 ሰዓት ትዕይንት የልጅ አዕምሮ ከሚችለው በላይ ነበር። እያደር ሲሄድ የበቀለ እብዱ ነገር እየተረሳ ሄደ። ረስተነው ሳይሆን ማስታወስ አለመፈለግም ጭምር ይመስለኛል። ጃንሆይም በየሳምንቱ አንዱን ቀን በሰፈራችን ማለፍን ሳያስተንጉሉ ቀጠሉ። ወደ ዋናው መንገድ መውጣት እንደጀመርን በቀለ ይቀመጥማት የነበረች ቦታ አካባቢ ሄጄ ሲያነባት የነበረችውን ቁራጭ ጋዜጣ ድንገት አገኛት ይሆን ብዬ ፈለግሁ። የለችም። የበቀለ ሚስጥር መክፈቻ ቁልፍ እዛ ላይ እንደሚገኝ እስከዛሬ አስባለሁ።

በቀለ ማን ይሆን? ዕውነት አዕምሮውን የሳተ እብድ ወይንስ በደል የደረሰበት ዜጋ? ወይንስ አባቴና ጓደኞቼ እንደፈረጁት ተልዕኮ የነበረው ቅጥረኛ ነፍስ ገዳይ? እስከዛሬ ፍቺውን ያላገኘሁለት እንቅስቃሴ ሆኖብኝ ይኖራል።

G.C. 597

የግርጌ ማስታወሻ

ከአንድ አመት በህዋላ የቤኒቶ ቤተሰቦች ሰፈራችንን ለቀው ሄዱ። አለቃችን ሳያደራጀንና እዙን በስርአት ሳያስረኩብ በመሄዱ ትንሽ ግራ ብንጋባም ከጥቂት ቀናት በህዋላ ወደድሮው አደረጃጀታችን ተመለስን። ወንድሜ አጠቃሎ እዙን ባይዘም ከአዛዦች ተራ በመሰለፉ የኔም ጀሌነት በጥቂትም ቢሆን ተሻሻለ። የቤኒቶ አድራሻም ሆነ እንዴት እንዳለ የሚነግረን ሰው ጠፋ። ከግዜ በህዋላም እየረሳነው ሄድንና ስለሱም ማውራት ተውን። ቀስ በቀስ እያደግን ስንሄድ አድራሻ በመለወጥም ሆነ በሌላ ምክንያቶች እየተበታተንን ሄድን።

የበቀለ እብዱ ብቸኛ ኩዴታ ሙከራ በተካሄደ በሃያ አራተኛው አመት የድሮው አሮፕላን ማረፊያ ካለው አርሚ አሸሽን ቢሮዬ ውስጥ ቁጭ ብዬ ሳለሁ ጸሐፊዎችን መጥቶ ሊያነግረኝ የሚፈልግ ሰው እንዳለ ነገረኝ። ማን እንደሆነ ስጠይቀው የኛ ክፍል አባል እንዳልሆነና ምናልባትም የአየር መክላከያ አባል ሊሆን እንደሚችል ሲነግረኝ እንዲያስገባው ነገርኩት። ወታደሩም እንደገባ ሰላምታ ሰጥቶ ቆመ። ሰላምታውን መልሼ መልኩን ሳስተውል የማውቀው መልክ እንደሆነ አእምሮዬ ነገረኝ። የት? መቼ? የሚለውን ጥያቄ እያብላለሁ እያለሁ ዐይኔን ትኩር ብሎ እያየ ፈገግ አለ። የጥርሱም አደራደር ሌላ ምልክት ለአእምሮዬ አስተላለፈ። ቤኒቶ! ግን ምን እንደዚህ ጠይም አደረገው? ቁመቱስ ምነው አጠረ? የሚሉት ጥያቄዎች ቢረብሹኝም ከተቀመጥኩበት ብድግ ብዬ < ቤኒቶ ነህ? > ብዬ ስጠይቀው እየሳቀ በአዎንታ አራሱን ነቀነቀ። ተቃቀፍን። ለቀቅሁትና መልኩን ደግሜ አየሁት፤ ደግሜ እቅፌ አስገባሁት። ድሮ በጣም ሰውነት ደልዳላና ረጅም ቁመና ያለው ይመስለኝ የነበረ ቤኒቶ አጭር ሰው ነው ለካ። ድሮ እንደፈረንጅ ሲበዛ ቀይ ነበር። ዛሬ ጠይም የቆዳ ቀለም ነው ያለው። እሚረገውም እምለውም ጠፋኝ። ከውስጤ የደስታ ስሜት ይፈነቅለኝ ገባ። ምንም ቢሆን ግዜ ተለዋውጦ ሁኔታዎች የተገለበጠሽ ቢሆኑም የልጅነት አለቃዬን ጥሩ አቀባበል ማድረግ ነበረብኝ። ወንበር ስሴ አስቀመጥኩትና ወንበሬ ላይ ሄጄ ቁጭ አልኩ። ለእንግዳዬ ቡና አዘዘኩለት። በመጀመሪያ የጠየቀኝ ታላቅ ወንድሜን ነበር። እየተቀባበልን ጥያቄዎችን ተወራወርን። ያሉትንና በሞት የተለዩትን ዘመዶቻችንን እንዲሁም ጓደኞቻችንን ካወሳን በህዋላ ከተለያየን ግዜ ጀምሮ ያለውን የህይወት ታሪኩን እንዲነግረኝ ጠይቄው በዝርዝር ነገረኝ። የህይወቱን ውጣ ውረድ፤ አቀሰትና ቁልቁለቱን፤ ሜዳና ሽለቆውን አስዳሰሰኝ። ዝርዝር ውስጥ መግባት አልፈልግም። ብዙ የህይወት መመስቃቃል ደርሶበታል። በሃይለኛነቱና በዕውቀቱ ወደር የማይገኝለት የነበረው አለቃዬ ምንም መስናክል ይበግረዋል ብዬ አላሰብም ነበር። ለካስ የልጅነት አዕምሮዎችን በገርነት የሚያሰበው ነበር። አለቃዬም እንደማንኛውም ሰው የተሸነፈበት የህይወት ጎዳና ነበር።

አዘንኩ፤ ግራም ተጋባሁ። ምን እንደምረዳው ስጠይቀው ከሰራዊቱ ውስጥ መልቀቅ እንደሚፈልግ አስረዳኝ። እንድረዳውም ተማጸነኝ። ይህን ለማድረግ ምን አቅም አለኝ ብለህ ነው ብዬ ስጠይቀው አለቃው የኔ ጓደኛ እንደሆነ ሲነግረኝ ምን ያህል የቤት ስራውን ሰርቶ እንደመጣ ተረዳሁ። ጓደኛዬን ተማጠንኩ፤ ቅር ቢለውም እንዲህ አይነት ጥያቄ እንዲሁ እንደሚላቀርብ ስለሚያውቅ ዝርዝር ሁኔታውን ንገረኝ ብሎ ሳያስጨንቀኝ ቤኒቶን ከሰራዊቱ እንዲሰናበት ረዳኝ። የልጅነት አለቃዬን ለአንድ ወር ካየሁት በህዋላ እንደገና የውሃ ሽታ ሆነብኝ። እስከዛሬ ስለሱ ሹክ የምትለኝ ወፍ አጣሁ።